Versor, Johannes: Dicta super septem tractatus Petri Hispani (cum textu)
[Strassburg: Johann Prüss, about 1489-93], 1489-93 Seite 193

magis ꝙ̄ contradictiõis. q꞉ vtrobiꝗ requirit ꝙ ma/
neāt idem termini ſm rē ⁊ vocē ſimul. ⁊ per h̄ remo/
uetur fall'a in dictõe. ⁊ ponit ex his q̄ data ſunt de ne
ceſſitate accidere rõe ſill'mi in quo dꝫ eſſe neceſſaria cō
ſequētia. ⁊ ꝑ hoc primo remouent paralogiſmi fall'e
accidētis ⁊ alij duo nō habentes neceſſariā ꝯſequen/
tiā. ⁊ ponit nō ꝯnumerato eo qꝺ erat in principio rō
ne ꝯtradictiõis. q꞉ elenchꝰ eſt ſillogiſmꝰ ꝓbatiuus. ⁊
per hoc remouet petitio principij. Deinde ponit idē
ſm idē ⁊c. rõne ꝯtradictionis. q꞉ ille ꝯtradictiões re/
quirunt ad ꝯtradictionē. ¶ Sciendū primo. ꝙ aliter
pōt diffiniri elenchꝰ. eſt ſill'mus ꝯtradictoriꝰ cōcluſio
nis rn̄dentis. ⁊ ſic ad elenchū plura requirunt. ſ. neceſ
ſaria illatio inq̄ntū eſt ſill's ⁊ ſufficiēs ꝓbatio ꝯcluſio/
nis inq̄ntū dialeticꝰ. ⁊ ſm ꝙ eſt formalis ꝯſequentia
pugnātie ſue ꝯcluſiõis ad poſitionē rn̄dentis inq̄ntū
ꝯtradictoriꝰ. ⁊ ſic patet ꝙ elenchꝰ vltra ſill'm addit ꝓ/
bationē. ⁊ vltra locū dialeticū addit ꝯtradictionē ſue
ꝯſequentie ad poſitionē ꝯſequentis. ⁊ illa ꝯtradictō
vltima dr̄ña formaliter ꝯſtituens elenchū. ⁊ ideo ſi/
cut ſill's dialeticus ſe habet vt inferiꝰ ad ſill'm in cōi.
ita elenchꝰ ad ſill'm dialeticum. Et dicit elenchꝰ ab
en qꝺ eſt in pro ꝯtra. ⁊ elenchꝰ quod ē ſumptio qua/
ſi ꝯtra ſumptio. ſ. ꝯtra dicta rn̄dentis ⁊ ſicut ſe habet
elenchꝰ ad ſill'm dialeticū. ita ſimpl'r elenchꝰ ad ſill'm
ſophiſticū. ⁊ pōt ſic diffiniri. Elenchꝰ ſophiſticus eſt
ſill's ſophiſticꝰ apparēter ꝯtradictoriꝰ poſitioni reſpō
dentis. ¶ Sciendū ſcđo. ꝙ ignorantia in cōi dicit ne
gatio ſciētie cū habitudine ad illā. Et diuidit ꝑ igno
rantiā pure negatiõis que ē pura carentia cognitiõis
actualis vel hītualis ſicut ē in pueris nondū noticiā
rerū cognoſcētes. Alia eſt ignorātia praue diſpõnis q̄
eſt qn̄ aliquid cōprehēdit de cognitiõe rei. ⁊ iſta diui/
dit. q꞉ quedā ē ignorātia principioꝝ. q꞉ principia fal/
ſe app̄hendūtur ſimplici app̄henſiõe ſine diſcurſu.
Alia eſt ignorātia q̄ eſt falſa app̄henſio mediāte diſ/
curſu. ⁊ dicit compoſita. q꞉ ibi multa cōcurrūt ſimul
ſcꝫ ignorātia cōcluſiõis principioꝝ. ignorātia autem
elenchi nō eſt ignorātia pure negationis nec cōpoſita
ſed ignorātia ſimplicis app̄henſiõis. Et fit ꝑ ignorā/
tiā alicuius reꝗſiti ad ignorantiaꝫ elenchi. ⁊ pōt capi
dupl'r. Uno mō generaliter ꝓ quacūꝗ obmiſſiõe cu
iuſlibet ꝑticule expreſſe in diffinitiõe elēchi. Alio mō
ſpāliter ſolū ꝓ obmiſſione alicuiꝰ illarū q̄tuor ꝑticu/
larū. ſ. ad idē ſm idē. ſil'r ⁊ in eodē tpe. ⁊ iſto mō ſu
mitur fall'a ignorantie elenchi. ¶ Sciendū tertio. ꝙ
cā apparētie huiꝰ fall'e eſt ydoneitas decipiēdi ꝓueni
ens ex apparēti obſeruatione conditionū requiſitarū
ad verā ꝯtradictionē. rõne cuius credit ꝙ in āīte pa/
ralogiſmi ſit vera ꝯtradictio. vbi tn̄ eſt apparēs ꝯtra/
dictio tm̄ per illā ꝯtradictionē apparentē infert ꝯtra/
dictio ſimpl'r. ⁊ eius cā defectꝰ eſt obmiſſio alicuiꝰ il/
larū particularū que reꝗrunt ad ꝯtradictionē. Et ꝓpt
hoc ſic diffinit hec fall'a. ē ydoneitas decipiendi ꝓue/
niens ex apparēti obſeruatõe ꝑticularū ꝯtradictionū
ipſiꝰ elenchi. que ſibi ꝯueniūt rõne cōtradictiõis. Et
licet quelibet fall'a peccet ꝯ̄ elenchū. q꞉ tn̄ formaliter ⁊
directe peccant ꝯtra ꝯtradictionē que ſe hꝫ vt vltima
forma ⁊ dr̄a elenchi iō magis denoiat ignorantia elē
chi ꝙ̄ quelibet alia. ¶ Sciendū quarto. ꝙ huiꝰ fal/
lacie quinꝗ ſunt modi. Primꝰ eſt. qn̄ non arguit ad
idē vt aer eſt ſuꝑ terrā ⁊ nō ſuper celuꝫ ⁊c. ſoluit ꝯn̄a
q꞉ nō affirmatur idē de eodē. Scđs modus ē qn̄ fit
obmiſſio illiꝰ particule ſm idem. vt ſortes videt ſm
oculū ⁊ nō videt ſm aures. g̊ videt ⁊ non videt. ꝯn̄a
nō valet. ⁊ eſt rō. q꞉ ibi nō affirmat vel negat idem de
eodē ſm idē. Tertiꝰ modus fit omittendo illā ꝑticu
lam ſil'r. vt oīs homo ē indiuiduū. hō nō eſt indiui/
duū g̊ homo nō eſt indiuiduū ⁊ eſt indiuiduū. ꝯn̄a
non valet. q꞉ hō non ſil'r tenet. q꞉ in maiore tenet pro
ſuppoſitis. in minore autē ꝓ natura cōi. Quartꝰ mo/
dus eſt qn̄ omittit illa ꝑticula ꝓ eodem tpe. vt ſortes
currit cras ⁊ nō currit poſtcras. g̊ ſortes currit ⁊ non
currit. ⁊ ꝯn̄a nō valet. q꞉ ibi nō eſt affirmatio vel ne/
gatio ꝓ eodem tpe. ⁊ ſic ſumunt iſti modi ſm q̄tuor
ꝯditiões in diffinitiõe elenchi poſitas ⁊ reꝗſitas.
Cōtra predicta arguit primo ſic. ꝯtradictio nō ē ſillo
giſmus ſed elenchus eſt ꝯtradictio vt dr̄ primo elen
choꝝ. ergo male dicit ꝙ eſt ſillogiſmus. Scđo ſic.
hec ē vera ꝯtradictio. marcꝰ currit. tuliꝰ non currit. cū
ille ꝓpoſitões repugnāt in qualitate. ergo ad elenchū
⁊ ꝯtradictionē nō requirit vnitas nois ⁊ rei ſimul.
Tertio ſic. oēs fallacie ꝯtinent ⁊ reducunt ad ignorā
tiā elenchi. g̊ male ponit hic fallacia ſpālis cū ſit cō/
mnnis ad oēs alias. Quarto ſic. ꝯtradictoria non
pn̄t fieri in eodē tpe ſaltem ab eodē hoīe. ergo ad con
tradictionē nō requirit affirmatio ⁊ negatio in eodeꝫ
tpe. Quinto ſic. ad ꝯtradictōnē requirit ꝙ ſit affir
matio ⁊ negatio eiuſdē de eodē. ⁊ tn̄ non ponit aliꝗs
modus peccās ꝯtra ꝯ̄dictionē. g̊ inſufficiēter enume/
rant. Ad primū dr̄. ꝙ licꝫ ſi capiat cōtradictio for/
maliter ꝓ illa forma ⁊ repugnātia ꝯtradictorioꝝ. ſic
nō eſt ſill's. ſed ſi capiat materialiter ꝓ ꝯtradictiõe cō/
tradicente vel ſill'mo ꝯtradictorio rõne ꝯcluſionis. et
ſic bene ē ſillogiſmꝰ ⁊ ſic capit in ꝓpoſito. Ad ſcđm
dr̄. ꝙ lꝫ vera ꝯtradictio ſit ſm rē. non tn̄ ſm modum
enunciādi. q꞉ ibi nō eſt euidēs affirmatio vel negatō
eiuſdē de eodē. Ad tertiū dr̄. ꝙ ſi capiat ignorātia
elenchi generaliter ꝓ ignorantia cuiuſlibet ꝑticule dif
finitiõis elenchi ſic fall'a ignorātie elenchi eſt cōis ad
oēs alias fall'as. ſed ſi capiat ſpāliter pro ignorātia q̄
tuor particularū. ⁊ ſic ē ſpālis fall'a ⁊ habet diſtinctas
cās apparētie ⁊ defectus a cā aliarū fallaciarū vt pro/
bari pōt inductiue. Ad quartū dr̄. ꝙ lꝫ ꝯtradicto/
ria nō ſꝑ enunciant in eodē tpe. tn̄ bn̄ pōt fieri ꝓ eodē
tpe affirmatio ⁊ negatio de eodē ꝓ eadem ꝑte tpis.
Ad quintū dr̄. ꝙ in fall'a ignorantie elenchi ſꝑ requi/
rit ꝙ ſit apparens ꝯ̄dictio. q꞉ inde ſumit cā apparētie.
⁊ ſi ſic remoueat prima ꝯ̄dictionis ꝯditio q̄ eſt qn̄ fit
affirmatio vel negatio eiuſdē de eodem. ibi non ē ap/
parens ꝯtradictio. vbi non ponit aliquis modꝰ q̄ fit
ꝓpter obmiſſionē illius ꝯditionis cōtradictionis.

p Etere id qꝺ eſt in ꝑncipio eſt. qn̄ cō
cluſio que debet ꝓbari ſumit in pre
miſſis. Cū ergo idē ſub eodem no/
mine pōt ſeipſum ꝓbari. vt homo currit. er
go hō currit. in talibꝫ enī non eſt petitio ꝑn
cipij. ſed talis argumētatio ē ridiculoſa nec
cadit ſub arte nec ē petitio huiꝰ qꝺ eſt in ꝑn
cipio. aliud eſt enī petere principiū. ⁊ aliud

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-218/0193
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG